

30.03.2011

## **Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry:n ja Kihlakunnanulosottomiehet ry:n lausunto ulosottovirastojen toimipaikkaverkostoa koskevassa asiassa (Valtakunnanvoudinvirasto Dnro 213/030/10).**

Valtakunnanvoudinvirasto asetti 22.3.2010 työryhmän selvittämään ulosoton nykyisen toimipaikkaverkoston tarpeen ja tekemään ehdotuksen toimipaikoiksi. Valtakunnanvoudinvirasto on 15.2.2011 pyytänyt yhdistyksiltä lausuntoa työryhmän loppuraportista.

### **Toimipaikkaverkostotyöryhmän loppuraportti**

Allekirjoittaneet yhdistykset ovat antaneet aikanaan lausunnon työryhmän väliraportista ja haluavat uudistaa tuolloin lausutun. Sen lisäksi yhdistykset haluavat loppuraportin osalta tuoda esiin seuraavia asioita.

Loppuraportin luovutuskirjelmässä todetaan työryhmän keskeiseksi tehtäväksi muodostuneen toimipaikkaverkoston osalta yksittäisen toimipaikan tarpeellisuuden määrittämisen. Ulosoton toimipaikkoja on tällä hetkellä 179 ja työryhmä esittää lakkautettavaksi 121 toimipaikka, jolloin jäljelle jäisi 58 toimipaikkaa. Työryhmän jäsenistä kaksi jätti esityksestä eriävän mielipiteen.

Toimipaikkaverkostotyöryhmän loppuraportti on hyvin pitkälle saman sisältöinen kuin virkamiestyönä valmisteltu väliraportti. Väliraportin laatinut virkamiestyöryhmä, joka teki esityksen lakkautettavista toimipaikoista, koostui pelkästään oikeusministeriön ja valtakunnanvoudinviraston edustajista. Pidämme puutteena, että työryhmässä ei valmisteluvaiheessa ollut mukana henkilöstön edustajia.

Henkilöstöedustajat kutsuttiin mukaan työryhmään työn loppuvaiheessa. Henkilöstön edustajilla ei ollut käytettävissä kaikkia niitä tietoja, mitä virkamiehillä oli asiaa valmistellessaan, eikä heillä ollut näin samaa mahdollisuutta arvioida yksittäisten toimipaikkojen tarpeellisuutta kuin alusta lähtien mukana olleilla työryhmän jäsenillä. Mielestämme työryhmän työssä olisi tullut hyödyntää alusta lähtien henkilöstön asiantuntemus.

Työryhmän loppuraporttiin eriävän mielipiteen jättäneet jäsenet ovat kiinnittäneet huomiota tärkeisiin asioihin ja mielestämme ne on syytä huomioida jatkossa tehtäessä päätöksiä toimipaikkaverkoston osalta.

### **Toimipaikkaverkoston kattavuus ja palvelujen saatavuus**

Lain mukaan valtakunnanvoudinviraston tehtävänä on erityisesti huolehtia ulosottolaitoksen palvelujen alueellisesta saatavuudesta. Sähköinen asiointi on lisääntynyt, mutta ulosoton luonteesta johtuen on tarvetta edelleen myös henkilökohtaiselle palvelulle. Nykyinen kattava toimipaikkaverkosto takaa hyvin alueelliset palvelut. Toimipaikkojen lakkauttaminen työryhmän esittämässä laajuudessa merkitsee sitä, että palvelut siirtyvät tulevaisuudessa entistä kauemmas ja asiointimatkat muuttuvat pidemmiksi. Muutos koskettaa erityisesti ulosoton asiakkaina olevia vähävaraisia kansalaisia.

Mielestämme työryhmä ei ole kiinnittänyt riittävästi huomiota ulosoton asiakkaiden näkökulmaan, eikä siihen, millaisia seuraamuksia esitetyillä toimipaikkajärjestelyillä on kansalaisten oikeusturvan kannalta. Kansalaisten uudistuksesta saaman hyödyn tulee olla suurempi kuin heille toimipaikkojen lakkauttamisesta aiheutuvat haitat. Mielestämme palvelujen uu-

delleen järjestäminen esitetyssä muodossa toimipaikkoja lakkauttamalla johtaa kansalaisten kannalta huonompaan tilanteeseen. Näkemyksemme on, että työryhmän esitys toteutuessaan heikentää merkittävästi ulosoton palvelujen saatavuutta

Eduskunta on ottanut kantaa ulosoton palvelujen järjestämiseen ulosoton organisaatiouudistuksen yhteydessä. Mielestämme toimipaikkaverkoston supistaminen esitetyssä muodossa ei vastaa sitä, mitä lainsäätäjät on edellyttänyt ulosottokaaren organisaatiosäännökistä päätettäessä. Toimintaympäristö ja palveluiden tarve eivät ole muuttuneet muutamassa vuodessa niin voimakkaasti, että ulosoton toimipaikkojen lakkauttaminen työryhmän esittämässä laajuudessa olisi perusteltua.

Emme ota tässä vaiheessa kantaa yksittäisten toimipaikkojen osalta. Odotamme, että siihen tulee tilaisuus myöhemmin käsiteltäessä asiaa ulosottolaitoksen yhteistyötoimikunnassa.

### **Kustannusvaikutukset**

Työryhmän esittämät laskelmat kustannussäästöistä ovat karkeita arvioita. Henkilöstön taholta on esitetty myös toisenlaisia arvioita, ja niiden mukaan kustannussäästöjä ei välttämättä syntyisi. Sivutoimipaikkojen vuokrat ovat edullisempia kuin päätoimipaikkojen, jolloin toimintoja keskitettäessä vuokrat kustannukset tulevat kohoamaan. Lisäksi ulosottomiehet joutuvat matkustamaan entistä enemmän, mikä merkitsee valtion maksettavaksi tulevien matkakulujen kasvua.

### **Ulosoton toimintaedellytykset**

Valtakunnanvoudinviraston tehtävänä on huolehtia ulosottolaitoksen toimintaedellytyksistä. Mielestämme väliraportissa esitetty toimipaikkaverkoston raju supistaminen siten, että 2/3 toimipaikoista lakkautetaan, heikentää ulosottolaitoksen toimintaedellytyksiä. Ulosottomiesten toimitusmatkat ja kansalaisten asiointimatkat pitenevät, jolloin virantoimitus ja kansalaisten asiointi ulosottomiehen luona vaikeutuu. Ulosottomiehen ja ulosottovelallisen välinen kontakti ei voi, eikä saa olla ainoastaan virallisen rekisteritiedon varassa. Tärkeätä olisi säilyttää ulosottomiehellä mahdollisuus tavata velallista ja havainnoida velallisen elinympäristöä. Tällöin kyse on myös velkojen oikeusturvasta huolehtimisesta.

### **Henkilöstön asema muutostilanteessa**

Työryhmän esityksen henkilöstöön kohdistuvat vaikutukset liittyvät erityisesti virkamiesten sijoittumiseen, työn tekemiseen, työmatkoihin sekä työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.

Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että aikaisemman organisaatiouudistuksen (2006 ja 2008) yhteydessä henkilöstölle luvattiin, että ketään ei veloiteta muuttamaan toiselle paikkakunnalle vastoin tahtoaan ja että toimipaikka säilytetään viime kädessä henkilöstön eläköitymiseen asti. Nyt tehty esitys on ristiriidassa sen kanssa, mitä aikaisemmin on oikeusministeriön taholta henkilöstölle luvattu.

Loppuraportissa esitetyt toimipaikkojen lakkauttamiset merkitsevät henkilöstön työmatkojen pidentymistä. Osalla virkamiehistä työmatkat pidentyisivät kohtuuttomasti jopa yli oman työssäkäyntialueen. Työmatkojen pidentyminen tulee vaikuttamaan virkamiesten halukkuuteen jatkaa virassaan ja odotettavissa on, että osa virkamieskunnasta tulee harkitsemaan työpaikan vaihtoa.

Työryhmän esityksessä mainittu oikeusministeriön hallinnon alalla maksettu hyvitys työmatkan pidentymisestä aiheutuvista kuluista on riittämätön, eikä kannusta siirtymään työskentelemään toiselle paikkakunnalle. Mielestämme työnantajan tulee kompensoida työmatkakustannusten lisäksi täysimääräisesti.

Henkilöstön osalta muutosturvatoimenpiteet on aloitettava hyvissä ajoin. Ennakolta on selvitettävä millaisia tukitoimia tarvitaan. Tukitoimenpiteet ovat valtakunnanvoudinviraston vastuulla ja niiden tarkoituksena on turvata toiminnan jatkuvuus. Muutostilanteessa käytettävät tukitoimet tulee suunnitella yhteistoimintamenettelyssä henkilöstön edustajien kanssa.

Käytettävissä oleviin tukitoimiin kuuluvat muun muassa virkasiirrot, toimintayksiköiden välinen yhteistyö virkajärjestelyissä, uudelleen kouluttaminen, virkavapaus, joustavat työaikajärjestelyt, tietotekniikan hyödyntäminen, kannustimet henkilöstön hakeutumiseen muiden työnantajien palvelukseen ja riittävät henkilöresurssit tukitoimien järjestämiseen.

Valtakunnanvoudinviraston tulee perustaa hyvissä ajoin muutosturvatyöryhmä ja nimetä hankepäällikkö. Viraston vastuulla on tiedottaa henkilöstölle muutoksen suunnittelusta, valmistelusta sekä henkilöstön sijoittumista koskevasta suunnitelmasta. Tiedotuksen on jatkuttava säännöllisesti koko muutosvaiheen ajan.

Muutoksen edistämiseksi tulee hyödyntää joustavia työaika ratkaisuja sekä etätyömahdollisuutta. Etätyö tarjoaa nykyään käyttökelpoisen tavan työnantajan ja henkilöstön tarpeiden yhteensovittamiseksi.

Mahdollinen toimipaikkojen lakkauttaminen tulee toteuttaa joustavasti hyödyntämällä siirtymäaikoja. Tällöin huomioidaan mm. henkilöstön eläköityminen ja toimipaikkojen vuokrasopimukset.

Lopuksi haluamme kiinnittää huomiota siihen, että muutokset etenevät sitä paremmin, mitä enemmän henkilöstö tietää hankkeista ja niiden vaikutuksista. Henkilöstölle on myös tärkeää olla mukana hankkeen suunnittelun ja toteutuksen kaikissa vaiheissa.

Katsomme, että ennen lopullisten päätösten tekemistä asia on vielä käsiteltävä ulosottolaitoksen yhteistyötoimikunnassa.

## **Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistys ry**

**Harri Lepolahti**  
puheenjohtaja

## **Kihlakunnanulosottomiehet ry**

**Mika Sippel**  
puheenjohtaja